

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Elsäkerhetsverket
Box 4
681 21 Kristinehamn

Yttrande över Elsäkerhetsverkets förslag till nya föreskrifter med anledning av ny elsäkerhetslag

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Remissen innehåller även förslag till allmänna råd, vilka inte omfattas av Regelrådets granskning.

Innehållet i förslaget

Förslaget innehåller tre nya författningar och avser föreskrifter (ELSÄK-FS 2016:X) om auktorisation för elinstallationsarbete, föreskrifter (ELSÄK-FS 2016:X) om elinstallationsarbete samt föreskrifter (ELSÄK-FS 2016:X) om utförande av elinstallationsarbete och om elinstallationsföretag. Föreskrifterna innehåller bestämmelser om elinstallationsarbete och de undantag från kraven som ska gälla för vissa typer av elinstallationsarbete. Utöver krav på auktorisation för elinstallatörer innehåller föreskriftsförslaget också bestämmelser avseende praktisk erfarenhet, krav på utförande, på märkning, dokumentation och varselmärkning samt detaljerade krav på det egenkontrollprogram vars övergripande krav redan fastställts i den nya elsäkerhetslagen (SFS 2016:732).

I samband med ikraftträdandet av de nya föreskrifterna kommer Elsäkerhetsverkets föreskrifter (ELSÄK-FS 2013:1) om behörighet för elinstallatörer att upphävas.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

Av konsekvensutredningen framgår att nya föreskrifter behövs för att konkretisera genomförandet av den nya elsäkerhetslagen som börjar gälla från den 1 juli 2017. Syftet med förslaget uppges vara att modernisera och förenkla struktur, innehåll och språk. Förslagsställaren gör i konsekvensutredningen bedömningen att när den nya elsäkerhetslagen nu konkretiseras och tydliggörs kommer regelefterlevnaden att bli bättre och elsäkerhetsreformen att få ökat genomslag.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

Förslagsställaren redogör i sin konsekvensutredning för effekterna av om ingen reglering kommer till stånd, liksom för effekterna av om endast delar av regleringen genomförs. Det finns även en redovisning av effekterna av om utbildningskraven och kraven på praktiskt erfarenhet helt tas bort alternativt sänks. Avseende alternativen beträffande utbildningskrav och krav på praktisk erfarenhet gör förslagsställaren bedömningen att de krav som finns idag och som föreslås bli oförändrade i de nya föreskrifterna är nödvändiga för att erhålla den kompetens som krävs för yrket elinstallatör med hänsyn till de risker som finns med el och felaktigt utförd elinstallationsarbete.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

Av konsekvensutredningen framgår att yrket elinstallatör är ett reglerat yrke enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/36/EG av den 7 september 2005 om erkännande av yrkeskvalifikationer. Enligt direktivet får en reglering av ett yrke som innebär att den fria rörligheten inom EU begränsas endast ske om det är motiverat med hänsyn till ett allmänt intresse. Förslagsställaren uppger i sin konsekvensutredning att förslaget är förenligt med yrkeskvalifikationsdirektivet. Det framgår vidare i konsekvensutredningen att krav på tjänsteutövning i Sverige som utförs av företag som är etablerade i annat land inom EU eller EES omfattas av tjänstedirektivet, 2006/123/EG. Förslagsställaren uppger att de bestämmelser som rör elinstallationsföretagens anmälningsplikt, enligt 25 § ny elsäkerhetslag har anmälts till EU-kommissionen i enlighet med direktivet och att föreskriftsförslaget är förenligt med tjänstedirektivet, varför ingen ytterligare anmälan behövs. Förslagsställaren uppger slutligen att förslaget i övrigt inte omfattas av någon harmoniserad lagstiftning eller motsvarande som följer av Sveriges EU-medlemskap.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förslagsställaren uppger i sin konsekvensutredning att den föreslagna tiden för ikraftträdande har valts med tanke på ikraftträdandet av den nya elsäkerhetslagen, det vill säga den 1 juli 2017. Det uppges vidare att förslagsställaren planerar omfattande informationsinsatser och att en särskild kommunikationsplan därför har upprättats. Bland annat har ett informationsmaterial för elinstallationsföretagen tagits fram, liksom en särskild informationskanal på webben med information om behörighetsreformen. Två informationsträffar har dessutom genomförts i augusti i år.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

Av konsekvensutredningen framgår att alla elinstallationsföretag som utför elinstallationsarbete berörs och att deras antal uppskattas till mellan 20 000 och 30 000 stycken. I en annan del av remissen framgår att elinstallationsföretagen utför elinstallationsarbeten i olika stor omfattning och att det handlar om hundratals olika typer av företag. Med anledning av detta har förslagsställaren delat upp företagen i tre kategorier från A-C. Förslagsställaren redovisar i remissen också en förteckning över berörda branscher och hur många företag som finns i varje bransch. Av konsekvensutredningen framgår vidare

att 130 stycken utbildningssamordnare som utbildar elinstallatörer berörs och att dessa utgörs av gymnasieskolor, universitet- och högskolor, yrkeshögskolor och övriga utbildare. Utöver detta uppges att cirka 20 bemanningsföretag som hyr ut elinstallatörer berörs, liksom cirka 20 faktureringsföretag, vars tjänster utförs inom ramen för det egna företaget.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren inte redovisar storleken på de berörda elinstallationsföretagen. Regelrådet kan förstå att förslaget rimligtvis omfattar både stora, medelstora och små företag, men anser likväl att förslagsställaren borde ha kunnat redovisa uppgifter om vad exempelvis ett stort, medelstort respektive litet elinstallationsföretag generellt sett är och i vilka branscher det finns flest små företag och så vidare. Detta hade fördjupat förståelsen för förslagets effekter på berörda elinstallationsföretag i de olika branscherna. Regelrådet kan även konstatera att det saknas uppgifter om hur många utbildningssamordnare som är företag och som i viss mån berörs av förslaget, åtminstone när det gäller uppdatering av befintliga system, utbildningsmaterial och handböcker. Regelrådet bedömer emellertid det som en mindre allvarlig brist att det saknas uppgifter om antalet företag som är utbildningssamordnare, eftersom de kostnadsmässiga effekterna av förslaget för dessa företag är relativt sett begränsade. Regelrådet anser därutöver att även om de ändrade förutsättningarna för bemannings- respektive faktureringsföretagen inte följer av föreskriftsförslaget utan av elsäkerhetslagen, hade det varit önskvärt om uppgifter fanns med om dessa företags storlek, eftersom förslagsställaren nu ändå redovisar uppgifter om dessa.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal och bransch är godtagbar, men att redovisningen utifrån storlek är bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

Av konsekvensutredningen framgår att förslaget träffar elinstallationsföretagen på olika sätt, beroende på i vilken omfattning elinstallationsarbetena utförs. Förslagsställaren uppger att vid beräkningen av de administrativa kostnaderna har myndigheten utgått från en månadslön på 33 000 kronor för elinstallatörer, vilket, enligt förslagsställarens uppgifter, ger en timkostnad på 288 kronor för elinstallationsföretagen när det gäller elinstallatörer. Vidare uppges att när det gäller utbildningssamordnarna har myndigheten utgått från en yrkeslärare med en månadslön på 31 000 kronor, vilket ger en timkostnad för utbildarna på 270 kronor. Beträffande utbildningssamordnarna framgår att förslagsställaren inte lämnar några förslag till förändringar i utformningen av utbildningarna, varför de som idag utbildar elinstallatörer inte kommer att påverkas av de föreslagna föreskrifterna på annat sätt än att de behöver anpassa utbildningsmaterialet till den nya lagen främst när det gäller begrepp som ändrats. De nya föreskrifterna innebär, enligt förslagsställaren, även att författningarna målgruppsanpassas, vilket gör att utbildningssamordnarna eventuellt måste anpassa en uppdatering av befintliga system, utbildningsmaterial och handböcker. Själva utbildningarna ska likväl genomföras oförändrade jämfört med idag. Beträffande elinstallationsföretagen uppges att det främst är de detaljerade kraven på innehållet i egenkontrollprogrammen som ger upphov till administrativa kostnader, det vill säga arbetet med att anpassa strukturen i företagets befintliga system eller sökbarheten. Kostnaderna för kraven beträffande egenkontrollprogrammet uppges vara 3 000 – 6 000 kronor år 1 och sedan 0-3 000 kronor årligen för ett företag i kategori A. Motsvarande kostnad för ett företag i kategori B uppges vara 8 500 – 11 500 kronor år 1 och sedan 3 000 – 6 000 kronor årligen och slutligen för ett företag i kategori C cirka 14 500 – 20 000 kronor år 1 och 6 000 – 8 500 kronor årligen. Förslagsställaren redovisar också kostnaderna för anpassningarna till ändringarna av begrepp per företag och kategori. Utbildningssamordnarna uppges få en engångskostnad på 2 500 – 5 500 kronor per företag. Sammantaget uppges kostnaderna totalt för

samtliga företag som berörs direkt av förslaget vara 260 – 450 miljoner kronor i engångskostnad och sedan 40 – 130 miljoner kronor årligen totalt för samtliga berörda företag.

Eftersom det saknas uppgifter om hur många utbildningssamordnare som är företag, kan Regelrådet konstatera att det inte går att utläsa vad den sammanlagda kostnaden för dessa företag är. Regelrådet kan emellertid konstatera att kostnadsuppgifter finns per företag och att utbildningssamordnarnas del av kostnaderna utgör en förhållandevis liten del av de sammanlagda kostnaderna, varför Regelrådet finner denna brist mindre allvarlig.

Regelrådet finner med anledning av detta att förslagsställarens redovisning av förslagets administrativa kostnader är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

Inga andra kostnader eller påverkan på företagens verksamhet redovisas i konsekvensutredningen.

Regelrådet saknar en utförlig motivering till varför det nya kravet om kompletterande bestämmelser om utförande till det allmänna aktsamhetskravet som nu, enligt föreskriftsförslaget, träffar elinstallationsföretagen inte föranleder några kostnader. I avsaknad av denna redovisning kan Regelrådet inte göra en bedömning av kostnadsfrågan för elinstallationsföretagen i detta avseende.

Regelrådet finner med anledning av detta att förslagsställarens redovisning av andra kostnader och verksamhet är bristfällig.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

Förslagsställaren gör i sin konsekvensutredning bedömningen att föreskriftsförslaget och ny elsäkerhetslag samt kommande förordning tillsammans bidrar till en bättre regelefterlevnad för elinstallationsföretagen så att riskerna för fusk kan minimeras, vilket får positiva effekter på konkurrensförhållandena.

Regelrådet finner att de anpassningar av föreskriftsförslaget som gjorts med tanke på små företags förutsättningar och som redovisas nedan under rubriken *Särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning* i princip också kan ha betydelse för dessa företags relativa konkurrenskraft.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

Av konsekvensutredningen framgår att genom att utförandet av elinstallationsarbete nu regleras i lag kan en anläggningsinnehavare eller köpare av elinstallationstjänster inte avtala bort viktiga moment vid utförandet som till exempel de kontroller som krävs för att säkerställa att arbetet utförs med rätt resultat. Detta bidrar enligt förslagsställaren till att stärka elinstallationsföretagen. Det uppges vidare i konsekvensutredningen att föreskriftsförslaget bedöms leda till bättre förutsättningar för samarbete mellan företag och branscher som i sin tur kan leda till att det blir enklare och billigare för företagen att ta fram och arbeta med egenkontrollprogrammet.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Förslagsställaren gör i sin konsekvensutredning bedömningen att särskilda hänsyn måste tas vid reglernas utformning, eftersom det procentuellt sett är mer kostsamt för mindre företag att hålla den kompetens som krävs för att säkerställa företagets regelefterlevnad. Förslagsställaren uppger att målet vid utformandet av förslaget har varit att ta fram tydliga och begripliga krav som gör det enklare för de mindre företagen att förstå vad de måste göra. Vidare uppges att beträffande kraven på egenkontrollprogram är utgångspunkten att systemet ska vara anpassat efter verksamheten så att ett enmansföretag som utför likartade elinstallationer i normalfallet bara ska behöva ha ett egenkontrollprogram som omfattar några sidor. Förslagsställaren uppger även att verksamheterna som elinstallationsföretag kan bedriva har delats upp i olika typer och kraven som ställs har anpassats till verksamhetstyperna för att undvika att ställa fler krav än nödvändigt.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren inte redovisar de berörda företagens storlek, men att övriga delar av konsekvensutredningen redovisas på ett godtagbart sätt.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 19 september 2016.

I beslutet deltog Pernilla Lundqvist ordförande, Claes Norberg, Yvonne von Friedrichs och Marie-Louise Strömgren.

Ärendet föredrogs av Annika LeBlanc.

Pernilla Lundqvist
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande